

# LAPSED

Erakorralise meditsiini osakonda (EMO) minge lapsega siis, kui kahtlustate, et tema tervislik seisund võib põhjustada tema surma või püsiva tervisekahjustuse.

Lastehaiglas osutavad erakorralist abi lastearst kuni 18-aastastele (kaasa arvatud) ning kirurg ja traumatoloog kuni 15-aastastele (kaasa arvatud) lastele.

## MINGE PEREARSTI JUURDE

## MINGE EMOsse

### VALU

#### KESKMISE TUGEVUSEGA JA/VÕI PIKALT KESTNUD VALU

- peavalu
- liigesevalu
- alaseljavalu
- kõrvavalu
- kurguvalu
- kõhuvalu

#### TUGEV JA ÄKKI TEKINUD VALU

- äkki tekkinud tugev ja piinav peavalu, millega võivad kaasned oksendamine ja tasakaaluhäired
- talumatu kõhuvalu
- kõhuvalu koos sapiseguse oksendamise ja/või verise väljaheitega
- süvenev kõhuvalu koos kerge palaviku ning iivelduse ja oksendamisega
- talumatu suukaudsetele ravimitele allumatu valu

**NB!** Näopiirkonna valu, sh hambavalu, jäsemete valu ja alaselja valu ilma kõrge palavikuta ei ole eluohulik ega vaja EMO abi! Nende valude puhul konsulteerige perearstiga või küsige nõu perearsti nõuandeliinilt **1220**.

#### SONG, VESISONG

- valutut esileölvumus (muna) kubemes, munandikotis või nabas

#### POISTEL MUNANDI KEERDUMINE, PITSUNUD SONG

- järsku tekkinud valulik moodustis kubemes või munandikotis, eriti koos iivelduse ja oksendamisega

### TRAUMA

#### VÄIKSEM TRAUMA/ÕNNETUS

- trauma, millega ei kaasne vigastatud kehaosa tugevat paistetust, kuju muutust ega liikuvuse piiratust
- pisitrauma
- putukahammustus/puugihammustus

#### TRAUMA/ÕNNETUS

- värske trauma, vigastatud kehaosa tugev paistetust, kuju muutus ja liikuvuse piiratus, haavad, põletus, söövitus, elektritrauma, mürgistus jmt
- võõrkeha hingamisteedes, seedetraktis või mujal
- looma hammustus (kass, koer vms)

### VEREJOOKS

#### VERITSUS

- veri väljaheites ilma muude haigusnähtudeta
- sagedased ninaverejooksud

#### ÄGE VEREJOOKS

- äge ninaverejooks
- mandlioperatsiooni järgne verejooks

### ÄGEDAD SEISUNDID

#### KERGEMATE HAIGUSTE ÄGEDAD SEISUNDID

- haigestumine külmetushaigustesse (nohu, köha, kurgu-, kõrva- ja peavalu jmt)
- haigestumine kõhuviirusesse või kaebused seedetraktis (iiveldus, oksendamine, kõrvetised, kõhuvalu, kõhulahtisus, kõhukinnisus, sooleparasiidid jmt) üldise enesetunde olulise halvenemiseta
- allergianähud (dermatiit ehk nahapõletik, heinanohu)
- sage urineerimine, ebamugavus- või survetunne urineerimisel, urineerimistakistus, voolus suguelunditest
- eritis silmast, silmapõletik
- eritis kõrvast, kõrvapõletik
- krooniliste haiguste ägenemine
- nahakollasus imikul
- toitumisprobleemid imikul

#### ÄGEDAD SEISUNDID

- palavikualandajatele allumatu püsiv üle 38,5° C palavik ja/või süvenev loidus, jõuetus ägeda haiguse ajal
- alla kolmekuusel lapsel palavik üle 38 °C
- esmakordne krambihoo
- hingeldus, õhupuudus, astmahoog
- äärmuslik nõrkus, jõuetus
- järsku tekkinud ilma traumata hulgiverevalumid
- äge allergiline reaktsioon, millega kaasneb õhupuudus, kogu keha haarav ulatuslik lööve, keeleturse, neelamistakistus jmt
- insuldikahtlus – äkki tekkinud kõnehäire ja kehapoole halvatus või nõrkus või tundlikkuse langus (nt üks suunurk vajub allapoole), äkki tekkinud tasakaaluhäire või peapööritus, mälu- või teadvusekaotus
- topeltnägemine
- järsku algav ja püsiv südameklõppimishoog

### NAHAPÕLETIKUD

#### NAHAPÕLETIKUD

- pindmised nahapõletikud, k.a paise, allergiline lööve, punased laigud nahal, sügelus, ketendus
- sissekasvanud küüs
- eesnahapõletik
- herpes
- kroonilised haavandid

#### ÄGEDAD NAHAPÕLETIKUD

- laialdased mädanikud ja mädakogumid, millega kaasneb valu ja palavik
- põletikuline haav, millega kaasneb palavik ja vigastatud piirkonnas kiiresti (tundidega) leviv turse (ulatuslik paistetust)

### PSÜÜHIKA- JA MEELEOLUHÄIRED

#### MEELEOLUHÄIRED

- depressioon (masendus, huvipuudus ümbritseva suhtes, tegutsemisvõimetus), meeleolulangus
- ärevus
- käitumisprobleemid, kooli- või koduprobleemid

#### PSÜÜHIKAHÄIRED, MIS ON LAPSELE ENDALE VÕI TEISTELE OHTLIKUD

- äge psühhoo (luulud, meelepetted, paranoia)
- segasusseisund
- enesetapukatse